herpy

GEKONY

Golden gecko

Gekko badenii

Gekko badenii to średniej wielkości, złocisty gekon wspinający się, pochodzący z granitowych skał Wietnamu, z jasnymi poprzecznymi pasami na grzbiecie i spokojnym usposobieniem, gdy już się zaaklimatyzuje. Jest aktywny nocą, je zarówno owady, jak i owoce, i dobrze radzi sobie w średniej wielkości terrarium, ale wiele zwierząt w handlu pochodzi z odłowu, a gatunek został oceniony jako zagrożony.

Rodzina: Gekkonidae Dawna nazwa: *Gekko ulikovskii*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**13-20 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**10-20 lat**
Aktywność	**W nocy**
Tryb życia	**Nadrzewny i skalny**
Środowisko	**Las deszczowy i tereny skaliste**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**45 × 45 × 60 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**23-29 °C**
Temperatura w nocy	**21-23 °C**
Wilgotność	**60-80%**
UVB	**Opcjonalne**
Pokarm	**Owady, owoce i gotowa karma**
Utrzymanie	**Pojedynczo, w parach lub jeden samiec z kilkoma samicami**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**2 jaj**
Inkubacja	**60-90 dni** przy 25-30 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Załącznik D**
IUCN	**Zagrożony (EN)**

O gatunku

Gekko badenii to średniej wielkości gekon o jasnożółtym do jasnopomarańczowego ubarwieniu podstawowym i czterech do ośmiu jasnych, niemal białych poprzecznych pasach od karku aż po ogon. Kończyny są różowawe do białawych, a brzuch białawy. Samice są nieco mniejsze od samców i często bardziej brązowawe. Samce mają 10-18 porów przedkloakalnych i mięsiste guzki u nasady ogona. Samce osiągają około 18-20 cm, a samice 13-18 cm długości całkowitej z ogonem. Tułów i ogon mają każdy najwyżej około 11 cm.

Gatunek został opisany w 1994 roku przez dwa zespoły badaczy w odstępie kilku tygodni. Jedna grupa nazwała go *Gekko badenii* od góry Ba Den w prowincji Tay Ninh, druga *Gekko ulikovskii*. Nazwa *badenii* została opublikowana 15 kwietnia, miesiąc przed *ulikovskii*, i dlatego ma pierwszeństwo, ale *ulikovskii* jest nadal używana w handlu i w starszej literaturze. Gatunek jest blisko spokrewniony z *Gekko petricolus* i należy do tego samego rodzaju co *Gekko gecko*, ale jest mniejszy i znacznie spokojniejszy.

G. badenii jest odporny i może żyć w niewoli 15 lat lub dłużej, niektóre osobniki ponad 20. Jest jednak szybki i ma delikatną skórę, więc nie nadaje się do częstego brania na ręce. Niektóre osobniki gryzą, ale większość nie jest agresywna. Masa ciała nie jest udokumentowana.

W handlu jest znacznie więcej samców niż samic. Proporcja może wynosić 1 samica na 12 samców lub być jeszcze bardziej zachwiana, co utrudnia skompletowanie pary. Ogon może zostać odrzucony i odrasta, ale nigdy nie chwytaj za niego.

Występowanie i środowisko

Gekko badenii występuje, o ile wiadomo, wyłącznie w Wietnamie. Został opisany z prowincji Tay Ninh na południu, gdzie leży góra Ba Den, oraz z prowincji Kon Tum na Płaskowyżu Centralnym, w pobliżu granicy z Laosem i Kambodżą. Znane są też stwierdzenia z prowincji Kien Giang na dalekim południowym zachodzie. Dokładny zasięg nie jest znany i nie wiadomo, czy gatunek występuje także w Kambodży. W Laosie go nie stwierdzono.

Większość stwierdzeń pochodzi z okolic Ba Den i Phu An w prowincji Tay Ninh. Mapa pokazuje więc jako pewny zasięg tylko Wietnam.

> **Naturalny zasięg:** Wietnam.

ŚRODOWISKO

Gekko badenii jest związany z granitowymi skałami i terenami skalistymi, także w nizinnym lesie deszczowym, od poziomu morza do wysokości 986 m. Żyje również na formacjach z piaskowca na pograniczu lasu deszczowego. W dzień pozostaje w ukryciu, a aktywny staje się po zmroku.

Klimat południowego Wietnamu jest tropikalny, z porą suchą i porą deszczową, a ciepło jest przez cały rok. Wartości podane w części o hodowli opierają się na doświadczeniach z niewoli. Zwierzęta piją krople deszczu zbierające się na liściach.

Hodowla

TERRARIUM

Dorosły *Gekko badenii* potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 45 × 45 × 60 cm (długość × szerokość × wysokość). Trzymaj zwierzę pojedynczo albo jednego samca z jedną lub kilkoma samicami w większym terrarium z wieloma kryjówkami. Dwóch samców nie wolno trzymać razem, ponieważ walczą.

Urządź terrarium korą korkową, gałęziami, roślinami i kamieniami, z więcej niż jedną kryjówką na zwierzę, ponieważ wiele osobników zmienia kilka ulubionych miejsc. Gekon może wydzielać cuchnącą ciecz i zostawiać jej ślady na szybach, dlatego szkło trzeba regularnie przecierać. Nie jest ona szkodliwa, ale utrudnia obserwację zwierzęcia. Jako podłoże możesz zastosować włókno kokosowe lub korę terrarystyczną. Uważaj na drobne cząstki, bo łapczywy gekon może je połknąć podczas polowania na owady. Terrarium powinno mieć siatkową pokrywę z dobrą wentylacją.

TEMPERATURA

W dzień utrzymuj w terrarium 23-29 °C, a w nocy 21-23 °C. Żarówka grzewcza lub ceramiczny promiennik sterowany termostatem może utrzymać ciepło, jeśli w pokoju jest za zimno. Jeśli chcesz obserwować zwierzę nocą, możesz użyć słabej żarówki nocnej. Dobrze jest mieć nieco cieplejszy i nieco chłodniejszy koniec, aby *Gekko badenii* mógł sam wybierać. Gatunek toleruje szeroki zakres temperatur.

Mierz temperaturę termometrem cyfrowym zarówno u góry, jak i na dole. Zwierzę, które ciągle chowa się w najchłodniejszym końcu lub ziewa z otwartym pyskiem, ma za gorąco.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna wynosić 60-80 %, ponieważ *Gekko badenii* pochodzi z lasu deszczowego. Zraszaj terrarium codziennie letnią wodą, aby podnieść wilgotność i aby gekon mógł pić krople z liści i szyb. Pozwól terrarium nieco przeschnąć w ciągu dnia i zadbaj o wentylację, żeby nie pojawiła się pleśń.

Wstaw też płytką miseczkę ze świeżą wodą i wymieniaj wodę codziennie. Większość zwierząt pije zarówno z miseczki, jak i krople. Tani higrometr pokaże, czy trafiasz w odpowiednie wartości.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

OŚWIETLENIE I UVB

Gekko badenii jest aktywny nocą i nie potrzebuje oświetlenia UVB, o ile otrzymuje witaminę D3 z pokarmem. Jeśli mimo to chcesz zapewnić UVB, użyj słabej świetlówki dla gatunków cieniolubnych. Właściwa strefa Fergusona dla tego gatunku nie jest znana.

Zwykłe światło włączaj na 10-12 godzin dziennie, najlepiej sterowane programatorem czasowym, a w nocy zapewnij całkowitą ciemność. Jeśli stosujesz UVB, zadbaj o cień i kryjówki w całym terrarium, aby zwierzę mogło schronić się przed światłem.

Czytaj więcej: Światło i UVB Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ŻYWIENIE

Gekko badenii je zarówno owady, jak i owoce. Podawaj urozmaiconą dietę ze świerszczy, karaczanów i mącznika, uzupełnioną dojrzałym mango, papają i bananem lub gotową karmą dla *Correlophus ciliatus*, wymieszaną z musem owocowym. Zwierzęta łatwo tracą zainteresowanie, jeśli dostają ciągle to samo, więc zmieniaj owady i owoce. Gatunek zjada również pająki i małe kręgowce.

Młode karmi się codziennie, a dorosłe potrzebują pokarmu tylko co piąty-szósty dzień. Podawaj tyle, ile zwierzę zje w kilka minut, a resztki usuń następnego ranka. Raz w tygodniu podawaj suplement z wapniem i witaminą D3, oprószając nim owady lub dodając do musu owocowego. Samice przygotowujące się do składania jaj czasem same pobierają suplement z małej miseczki.

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Gekko badenii jest szybki i ma bardzo delikatną skórę, więc nie nadaje się do częstego brania na ręce. Niektóre osobniki gryzą, ale większość nie jest agresywna. Przy cierpliwym i delikatnym obchodzeniu się niektóre zwierzęta mogą stać się bardzo spokojne, ale nie jest to zwierzę do codziennego trzymania w dłoni. Jeśli musisz go przenieść, zbliżaj się powoli i pozwól mu wejść na dłoń lub do pojemnika transportowego. Nowe zwierzęta potrzebują kilku tygodni spokoju na aklimatyzację.

Samce są terytorialne i muszą być trzymane osobno. Samice mogą przebywać razem. Mimo to obserwuj je i bądź gotów je rozdzielić, jeśli zaczną się kłócić.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samca *Gekko badenii* można rozpoznać po rzędzie porów przedkloakalnych, dłuższej nasadzie ogona i mięsistych guzkach u nasady ogona. Samice nie mają porów, są nieco mniejsze i często bardziej brązowawe. Wiek i wielkość w momencie osiągnięcia dojrzałości płciowej nie są znane. Dobrym punktem wyjścia jest odczekanie, aż samica będzie w pełni wyrośnięta i w dobrej kondycji, i niezmuszanie jej do zbyt wczesnego składania jaj.

GODY I KOPULACJA

Gekko badenii rozmnaża się w sezonie od marca do września. Nie wiadomo, czy potrzebuje zimowania. Wpuść samca do samicy, do jej terrarium, i obserwuj, czy samica jest niechętna lub czy nie dochodzi do zranień. W razie walki natychmiast je rozdziel.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Jak wszystkie gekony z rodzaju *Gekko*, *Gekko badenii* składa po dwa jaja o twardej skorupce. Są one przyklejane do podłoża, np. skały lub szczeliny, i nie zakopuje się ich. Liczba zniesień w roku nie jest znana. *Gekko gecko* składa około czterech do ośmiu zniesień na sezon.

Zapewnij samicy płaskie kawałki kory korkowej lub łupku, do których może przykleić jaja, oraz obfitość wapnia i owadów przez cały sezon. Gatunek nie opiekuje się jajami ani młodymi.

INKUBACJA

Wyklucie z jaj *Gekko badenii* następuje po 60-90 dniach inkubacji w 25-30 °C. Jaja są przyklejone i łatwo pękają, gdy próbuje się je oderwać. Zostaw je na miejscu i osłoń tak, aby dorosłe zwierzęta nie miały do nich dostępu, albo przenieś cały kamień lub kawałek korka do inkubatora. Utrzymuj wysoką wilgotność za pomocą wilgotnego wermikulitu lub perlitu w pobliżu, ale nie dopuszczaj do zamoczenia jaj. Nie zbadano, czy temperatura wpływa na płeć u tego gatunku.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Dorosłe zwierzęta aktywnie polują na młode, dlatego młode *Gekko badenii* należy oddzielić od dorosłych zaraz po wykluciu. Młode dobrze radzą sobie w małym terrarium o pojemności ok. 38 litrów. Podawaj młodym codziennie małe owady oprószone wapniem i D3 oraz utrzymuj ciepło i wilgoć. Regularnie je waż i rozdzielaj, jeśli pojawią się różnice w wielkości.

Zdrowie i częste błędy

Typowe problemy u *Gekko badenii* są takie same jak u innych gekonów:

- Niedobór wapnia i witaminy D3, który prowadzi do miękkich kości, drżenia i wygiętych kończyn. Oprószaj owady i raz w tygodniu podawaj suplement.
- Resztki wylinki przyklejone do palców i końca ogona, gdy powietrze jest zbyt suche. Utrzymuj odpowiednią wilgotność.
- Grzyby i pleśń, gdy podłoże jest stale mokre, a wentylacja słaba.
- Połykanie podłoża, jeśli zwierzę jest bardzo łapczywe podczas polowania. Stosuj gruboziarniste podłoże lub ręcznik papierowy.
- Pasożyty i wychudzenie u zwierząt z odłowu. Dlatego kupuj zwierzęta z hodowli, jeśli są dostępne.

Zgłoś się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli gekon chudnie, nie je przez kilka tygodni lub wygląda na osłabionego.

Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.